

Sygn. akt IV U 339/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 roku

Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu

w składzie: Przewodniczący: SSR Alina Kordus-Krajewska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Beata Mytlewska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 roku

sprawy z odwołania J. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o zasiłek chorobowy, o świadczenie rehabilitacyjne

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 25 kwietnia 2019 roku

I. Wniosek ubezpieczonego o odstąpienie od żądania zwrotu zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego przekazuje do rozpoznania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.,

II. Umarza postępowanie w zakresie zmienionym decyzją organu rentowego z dnia 13 czerwca 2019r.,

III. W pozostałym zakresie odwołanie oddala.

Sygn. akt IVU 339/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.04.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. działając na podstawie:

- art. 12 ust. 2 pkt 3, art. 22 i art. 66 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645) Oddział odmówił Panu J. F. prawa do zasiłku chorobowego od 14 lipca 2017 r. do 16 lipca 2017 r. i świadczenia rehabilitacyjnego od 17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.,
- art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt 1, ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300) zobowiązał Pana J. F. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego od **14 lipca 2017 r.** do **16 lipca 2017 r.** i świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego od **17 lipca 2017 r.** do **13 grudnia 2017 r.** wraz z odsetkami w łącznej kwocie **8.193,53 zł.**

Na ustaloną kwotę składały się:

należność główna - **7.387,26 zł**, czyli kwota nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wypłaconego za ww. okresy,

odsetki - **806,27** zł, czyli kwota ustalona za okres od dnia następującego po dniu wypłaty nienależnego świadczenia do dnia wydania tej decyzji.

Wskazano ,że zgodnie z art. **12** ust. **2** pkt **3** ustawy zasiłkowej, zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy przypadającej w czasie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem przypadków, w których prawo do świadczenia wynika z ubezpieczenia chorobowego osób wykonujących odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania.

Ubezpieczony złożył odwołanie od decyzji. Wyjaśnił ,że problemy finansowe oraz zdrowotne (nadciśnienie, cukrzyca, bezdech senny, tarczyca, zaburzenia osobowości), zaczęły się z chwilą ogłoszenia upadłości jego firmy w roku 2004r. czyli pojawienie się syndyka, sprzedaż za bezcen całego majątku oraz pozostałe nie spłacone długi, które ciążyą na mnie do dnia dzisiejszego. W roku 2017 znalazł się w Zakładzie Karnym, gdzie zupełnie się rozpadł i załamał psychicznie. Od kilku lat leczy się psychiatrycznie w Poradni Zdrowia Psychicznego. Poza tym jakby tego było mało w czasie odbywania kary żona wystąpiła o rozwód co załamało ubezpieczonego. Poza tym nasiliły się bóle kręgosłupa ubezpieczony miał kontuzję kolana prawego i pojawiła się przepuklina na to wszystko były wyznaczane terminy operacji, ale były one przesuwane, ponieważ nie pozwalał na to jego stan zdrowia i warunki więzienne. Ubezpieczony wskazał ,że nie był świadom braku prawa do świadczeń .

W związku z powyższym wnosił także o nieobciążanie obowiązkiem zwrotu rzekomo nienależnie pobranego świadczenia za okresy wskazane w decyzji.

Ewentualnie w przypadku negatywnego rozpatrzenia niniejszego odwołania i utrzymania decyzji z dnia 25.04.2019r w mocy, wnosił o:

- 1) umorzenie tak. powstałej należności w łącznej kwocie 8 193,53 zł. w całości na podstawie art. 28 ust. 1 w związku z ust. 3 akt 3 i pkt 6,
- 2) zawarcie ugody w tym zakresie i rozłożenie na raty powstałego obciążenie od miesiąca września 2019r po 50 zł. miesięcznie płatne do 20 każdego miesiąca lub,
- 3) odroczenie terminu płatności należności dc czasu podjęcia przeze mnie pracy, tj. wstępnie o 6 miesięcy liczonych od dnia wpływu niniejszego pisma.

Powyższe wnioski (pkt 1-3) podlegają uwadze bowiem sytuacja ekonomiczna i gospodarcza ubezpieczonego jest beznadziejna, miesiąc temu wyszedł z Zakładu Karnego, został sam, gdyż jestem po rozwodzie nie ma pracy i nie posiada żadnego majątku. Obecnie jest bez środków do życia, dlatego zwróciłem się o pomoc do MOPSu w T. przy ul. (...). Poza tym nadal potrzebuje leczenia oraz środków na wykup leków. Dokumentacje medyczne znajdują się w ZK w T., ul. (...) oraz w Przychodni (...) przy ul. (...) w T..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie powołując się na stan sprawy wynikający z akt, podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji i wnosił o:

1. umorzenie postępowania na podstawie art. 477¹³§ 1 k.p.c. w zakresie w jakim zaspokojono roszczenie wnioskodawcy poprzez wydanie decyzji z dnia 13.06.2019 r.,
2. w pozostałym zakresie o oddalenie odwołania,

Po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego u płatnika składek (...) A. F. w T. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał Panu J. F. zasiłek chorobowy, a następnie świadczenie rehabilitacyjne.

Na podstawie zaświadczenia lekarskiego seria (...), które potwierdziło niezdolność wnioskodawcy do pracy **od 7 lipca 2017 r. do 17 lipca 2017 r.**, Oddział ZUS wypłacił Panu J. F. za ten okres zasiłek chorobowy w kwocie **1.242 zł**. Zasiłek chorobowy od **14 lipca 2017 r. do 16 lipca 2017 r.** stanowiła kwota **138,06 zł**.

Decyzją z **10 lipca 2017 r.** Zakład przyznał Panu J. F. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego **od 17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.** Na podstawie tej decyzji ZUS wypłacił świadczenie rehabilitacyjne od **17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.** w kwocie **7.249,20 zł**.

Wniosek o świadczenie rehabilitacyjne, który 8 czerwca 2017 r. Pan J. F. złożył w ZUS zawiera pouczenie, że **świadczenie nie przysługuje w okresie przebywania w areszcie tymczasowym lub odbywania kary pozbawienia wolności**. Oznacza to, że pan J. F. pouczone, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje w czasie odbywania kary pozbawienia wolności (k. 16).

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z Zakładem Karnym w I. Oddział ustalił, że Pan J. F. odbywał karę pozbawienia wolności od **14 lipca 2017 r. do 6 czerwca 2019 r. (k. 35)**.

Oznacza to, że Pan J. F. nie ma prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego. Dlatego też wypłacony od **14 lipca 2017 r. do 16 lipca 2017 r.** zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne od **17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.** w łącznej kwocie **7.387,26 zł** są świadczeniami nienależnie pobranymi i podlegają zwrotowi wraz z odsetkami.

Na podstawie art. 84 ust. 1 tej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Odsetki obliczane są w wysokości i na zasadach określonych w prawie cywilnym.

W myśl art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej, nienależnie pobranymi świadczeniami są świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności, które powodują ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Kwoty nienależnie pobranych świadczeń ustalone prawomocną decyzją oraz kwoty odsetek, podlegają potrąceniu z wypłacanych świadczeń, a jeżeli prawo do świadczeń nie istnieje -ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 84 ust. 4 ustawy systemowej)

Dodatkowo wskazano, iż decyzją z dnia 13.06.2019 r. zmienił decyzję z dnia 25.04.2019 r., w ten sposób, że zobowiązał pana J. F. do zwrotu odsetek od nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego liczonych od dnia doręczenia decyzji zmieniającej do dnia zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń. W pozostałym zakresie decyzja zmieniająca pozostaje bez zmian (k. 7).

Zgodnie z treścią art. 477¹³ § 1 k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy.

W odwołaniu wnioskodawca nie zarzuca decyzji błędnego rozstrzygnięcia co do braku prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego, z uwagi na fakt odbywania kary pozbawienia wolności. Niemniej jednak wnioskodawca powołuje się na trudną sytuację rodzinną i finansową. Organ rentowy pragnie wskazać, iż zgodnie z art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład, na wniosek osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli:

1) zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub

2) kwota nienależnie pobranych świadczeń nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Sąd ustalił co następuje:

Po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał Panu J. F. zasiłek chorobowy, a następnie świadczenie rehabilitacyjne.

Na podstawie zaświadczenia lekarskiego seria (...), które potwierdzało niezdolność wnioskodawcy do pracy **od 7 lipca 2017 r. do 17 lipca 2017 r.**, Oddział ZUS wypłacił Panu J. F. za ten okres zasiłek chorobowy w kwocie **1.242** zł. Zasiłek chorobowy od **14 lipca 2017 r. do 16 lipca 2017 r.** stanowiła kwota **138,06** zł.

Decyzją z **10 lipca 2017 r.** Zakład przyznał Panu J. F. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego **od 17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.** Na podstawie tej decyzji ZUS wypłacił świadczenie rehabilitacyjne od **17 lipca 2017 r. do 13 grudnia 2017 r.** w kwocie **7.249,20** zł.

Dowód: decyzje organu rentowego w aktach ZUS k.11, k.12

Wniosek o świadczenie rehabilitacyjne, który 8 czerwca 2017 r. Pan J. F. złożył w ZUS zawiera pouczenie, że **świadczenie nie przysługuje w okresie przebywania w areszcie tymczasowym lub odbywania kary pozbawienia wolności**. J. F. złożył na formularzu swój podpis. Został pouczone, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje w czasie odbywania kary pozbawienia wolności (k. **16**). W dniu 8 czerwca 2017 r. ubezpieczony złożył także formularz o wypłacie świadczeń na rachunek bankowy a także formularz ZUS Z-10 (k.7-10 akt ZUS II skoroszyt)

Dowód: Formularz ZUS-ERWZD -01 k.8-9 akt ZUS-II skoroszyt, formularz ZUS Np.-7 k.15-16 akt ZUS, ZUS Z-10 k.7-10 akt ZUS II skoroszyt

Organ rentowy w 2019r. przeprowadził postępowanie wyjaśniające z Zakładem Karnym w I.. Oddział ustalił, że Pan J. F. odbywał karę pozbawienia wolności od **14 lipca 2017 r. do 6 czerwca 2019 r. (k. 35)**.

Ubezpieczony w okresie od 31.01.2017r. do 15.02.2017r. był leczony w szpitalu psychiatrycznym z powodu organicznych zaburzeń nastroju i osobowości. Wypisany w dobrym kontakcie, wyrównanym nastroju i napędzie, bez objawów wytwórczych , bez myśli samobójczych.

Ubezpieczony był badany przez lekarza orzecznika w dniu 5 lipca 2017r. , gdzie wskazano obecnie stan psychiczny dość wyrównany. Rozpoznano chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa, rwę kulszową, nadciśnienie tętnicze , cukrzyce obturacyjny bezdech senny, zaburzenia depresyjne.

Dowód: opinia lekarska z dnia 5.07.2017r.(k.41) akt ZUS , karta informacyjna leczenia szpitalnego.k.37 akt ZUS

Sąd zważył co następuje:

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów , których autentyczność nie była sporna między stronami.

Organ rentowy powołał się w spornej decyzji i w odpowiedzi na odwołanie na art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt. 1 i ust. 3-4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2016 r. poz. 963 ze zm) .

Zgodnie z art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt. 1 i ust. 4 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2016 r. poz. 963 ze zm.)

Ust. 1.Osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Z kolei stosownie do treści art. 84 ust. 2 pkt. 1 i 2 u.s.u.s. za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących: ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Ust. 3. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. 2017r. poz. 1368) w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłatę zasiłku wstrzymuje się, jeżeli prawo do zasiłku ustało albo okaże się, że prawo takie w ogóle nie istniało.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2017 r. II UK 753/15 wskazano ,że żaden z przepisów ustawy zasiłkowej nie reguluje odmiennie niż art. 84 ust. 2 ustawy systemowej kwestii zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Innymi słowy do kwestii dotyczącej zwrotu nienależnie pobranych zasiłków chorobowych, mają w pełnym zakresie zastosowanie art. 84 ust. 1, 2 i 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Należy wskazać ,że ubezpieczony był pouczony o braku prawa do pobierania świadczenia rehabilitacyjnego , a przesłanki odmowy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego są takie same jak dla zasiłku chorobowego, gdyż cel tych świadczeń jest taki sam. Dotyczy zabezpieczenia finansowego osoby niezdolnej do pracy.

Ubezpieczony wskazał ,że nie zapoznał się z pouczeniem ,że w tym czasie był w złym stanie zdrowotnym i rodzinnym.

Sąd miał na uwadze ,że 8 czerwca 2017r. ubezpieczony wypełnił i podpisał trzy formularze poza wymienionymi ZUS Np7 i ZUS –ER-WZD-01 k.8-9, także formularz ZUS Z-10 k.7-10 akt ZUS II skoroszyt. Zatem trudno ocenić ,że nie wiedział co robi. Być może nie dość dokładnie zapoznał się z pouczeniami . W roku 2017r. jak wynika z zebranej dokumentacji z akta ZUS w okresie od 31.01.2017r. do 15.02.2017r. był leczony w szpitalu psychiatrycznym z powodu organicznych zaburzeń nastroju i osobowości. Wypisany w dobrym kontakcie, wyrównanym nastroju i napędzie, bez objawów wytwórczych , bez myśli samobójczych.

Ubezpieczony był badany przez lekarza orzecznika w dniu 5 lipca 2017r. , gdzie wskazano obecnie stan psychiczny dość wyrównany. Rozpoznano chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa, rwę kulszową, nadciśnienie tętnicze , cukrzycę obturacyjną bezdech senny, zaburzenia depresyjne. W odwołaniu ubezpieczony podał, że w roku 2017 znalazł się w Zakładzie Karnym, gdzie zupełnie się rozpadł i załamał psychicznie. Powyższe nastąpiło w połowie lipca a formularze były wypisywane 8.06.2017r. Wskazał także w czasie odbywania kary żona wystąpiła o rozwód co załamało ubezpieczonego. Powyższe także nastąpiło po 8.06.2017r.

Mając powyższe na uwadze także Sąd nie znalazł podstaw do oceny ,że ubezpieczony nie mógł zapoznać się i zrozumieć pouczeń.

Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania ubezpieczonego . Sąd odwołanie oddalił mając na uwadze ,że były podstawy do oceny braku prawa do świadczeń w okresie przebywania w zakładzie karnym i podstawy do uznania wypłaconych w tym czasie świadczeń za nienależne.

Jak już podano decyzją z dnia 13.06.2019 r. zmienił decyzję z dnia 25.04.2019 r., w ten sposób, że zobowiązał pana J. F. do zwrotu odsetek od nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego liczonych od

dnia doręczenia decyzji zmienianej do dnia zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń. W pozostałym zakresie decyzja zmieniana pozostaje bez zmian (k. 7).

W zakresie zmienionym decyzją ZUS to zgodnie z treścią art. 477¹³ § 1 k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy.

Sąd umorzył postępowanie za zakresie części żądanych odsetek.

Organ rentowy jak wynika z akt sprawy nie orzekał o odstąpieniu, odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu jej na raty. Sąd pytał organ rentowy w tym zakresie (k.12) brak odpowiedzi został oceniony jako brak wydania w tym zakresie decyzji.

Ubezpieczony wnosił także w odwołaniu o:

1)umorzenie tak. powstałej należności w łącznej kwocie 8 193,53 zł. w całości na podstawie art. 28 ust. 1 w związku z ust. 3 akt 3 i pkt 6,

2)zawarcie ugody w tym zakresie i rozłożenie na raty powstałego obciążenie od miesiąca września 2019r po 50 zł. miesięcznie płatne do 20 każdego miesiąca lub,

3)odroczenie terminu płatności należności do czasu podjęcia przez mnie pracy, tj. wstępnie o 6 miesięcy liczonych od dnia wpływu niniejszego pisma.

Zgodnie z art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład, na wniosek osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli:

a)zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub

b)kwota nienależnie pobranych świadczeń nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozstrzygnięcie w tym zakresie musiałyby najpierw podjąć Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który – według art. 83 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – ma kompetencje do wydawania decyzji w zakresie indywidualnych spraw ubezpieczonych.

Dopiero w przypadku wydania przez organ rentowy stosownej decyzji otwiera się dla stron postępowania – zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z 1998 r. – możliwość odwołania się do sądu.

Organ rentowy ma obowiązek wydania decyzji w przedmiocie wniosku ubezpieczonego złożonego na podstawie o art. 84 ust. 8 pkt 1 u.s.u.s., od której przysługuje odwołanie do sądu ubezpieczeń społecznych. Odstąpienie od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń należy do tzw. sfery swobodnego uznania organu rentowego, ale decyzja wydana przez ZUS podlega kontroli sądu. Zdaniem I. Jędrasik-Jankowskiej w postępowaniu związanym z odstąpieniem żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia znajdują zastosowanie zasady współzycia społecznego, chociaż ich rola jest inna niż ta, którą im przypisuje art. 411 pkt 2 k.c. W ujęciu ubezpieczeniowym zasady współzycia społecznego "nie przemieniają świadczenia nienależnie pobranego w należne, tj. takie, którego zwrotu nie można żądać". Umożliwiają natomiast odstąpienie od dochodzenia zwrotu.

Szczególne okoliczności wymienione w art. 84 ust. 8 pkt 1 u.s.u.s. w doktrynie i orzecznictwie traktowane są jako wystąpienie po stronie ubezpieczonego takiego stanu, w którym zwrot nienależnie pobranych świadczeń uniemożliwi bądź znacznie utrudni mu bieżące funkcjonowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Mogą to być

okoliczności związane ze stanem zdrowia, brakiem pracy, tragicznym zdarzeniem losowym, sytuacją rodzinną . Na takie okoliczności aktualnie ubezpieczony się powołuje.(Komentarz Lucyny Ramlo do art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dostępny w programie Lex Omega)

Sąd przekazał wniosek organowi rentowemu do rozpoznania na mocy art. 464 kpc.